

Boer e Tuinder 11/9-1986

IN GESPREK MET HARRIE CORSTIAANS

„Vroeger had een boer een houten zaaibak- nu zaait ie met een apparaat dat een ton kost”

Elke gast die bij Harrie en Mien Corstiaans het erf op rijdt wordt eerst een beetje argwanend bekeken door Jan, de Vlaamse gaai in zijn volière. Volgens Harrie kan het beest praten, maar tegenover vreemden blijkt de vogel uiterst zwijgzaam, doch nieuwsgierig.

Ze staat er versteld van wat dieren allemaal kunnen, zonder dat ze er iets voor hoeven leren”, zegt Harrie Corstiaans (71) als hij in de eetkeuken in het Brabantse Hogeloon achter een kop koffie zit. „Soms zou je denken dat dieren van nature veel meer kunnen dan wij mensen. Wij moeten het allemaal eerst van anderen leren. Een beest snapt zó wel wat er nodig is voor zichzelf.” Hij wijst op een paar wilde konijnen die hij even onder zijn hoede heeft genomen, toen op een nabijgelegen akker met gewasbeschermingsmiddelen was gespoten. Ze rennen buiten in een molen rond, zoals ze ook voor muizen gebruikt worden. Het schijnt dat ze zich daar prima mee vermaken. Zodra de toestand op het veld weer gunstig is, mogen ze weer vrij rondlopen.

Corstiaans is dan wel geen actief boer meer, sinds zijn dochter en schoonzoon het bedrijf hebben overgenomen, maar hij heeft nog veel om handen. Het verzamelt van alles. Van gegevens over het weer tot antieke koperen fietsplaatjes. En daar tussendoor eigenlijk alles wat met het leven op het platteland van vroeger te maken heeft. Ouderwetse landbouwwerktuigen, een heuse schommelwieg, keukengerei en zelfs een fiets die al meer dan zestig jaar oud is en net als menig oudje het nog best doet.

„Ik verzamel dat spul niet alleen, ik knap het ook op. De mensen die nu nog weten hoe al die werktuigen van vroeger gebruikt werden worden toch steeds schaarser. Je bent bezig materiaal te verzamelen uit een generatieperiode die nu aan het uitsterven is. En intussen gaat de tijd maar door. Worden er ook weer spullen antiek, die mijn generatie nog heeft gebruikt. Want de ontwikkelingen verlopen allemaal zo snel.”

Corstiaans vindt het belangrijk dat er veel gegevens over landbouwwerktuigen uit grootvaders tijd beschikbaar komen. Het gaat niet alleen om een oude ploeg, maar ook om informatie waar dergelijke modellen veel gebruikt werden, waarom men een bepaald systeem hier wel en elders niet toepaste. Hij heeft bij voorbeeld wel dertig verschillende klemmen om schadelijk gedierte te vangen: vossen, hazen, bisamratten, mollen, noem maar op. Het is soms verbluffend simpel zoals het systeem van zo'n klem werkt en dat geldt voor veel andere materialen. „Hier heb ik een val voor ratten of bunzings. Heel effectief, maar uiterst

Het is maar goed dat Harrie Corstiaans en zijn vrouw Mien, toen zij drie jaar geleden in hun nieuwe huis gingen wonen, omdat de oude Brabantse boerderij pal op een wegkruising lag en het te gevaarlijk werd om daar te blijven, een flinke schuur en veel ruimte om de woning hielden. Want waar zou Harrie anders zijn uitgebreide verzameling antieke landbouwwerktuigen moeten laten? Nu heeft deze rustende boer in De Kempen, die eigenlijk nog niets van rust wil weten, genoeg plek om nog meer mooie oude spullen op te knappen en ze ten toon te stellen.

eenvoudig gemaakt. Ik kwam zo'n ding tegen op een boerderij waar hij nog werd gebruikt en ik heb 'm zelf nagemaakt van hout. Je komt dan toch onder de indruk van het technisch inzicht van mensen in vroeger dagen. Men maakte gewoon dat gereedschap zelf of men ging met een idee naar de plaatselijke smid die dan voor de uitvoering zorgde. Neem nou hier zo'n spruitenplukker. Op zich een

heel goed idee. Maar ik hoorde toch van de vroegere eigenaar dat hij nauwelijks gebruikt werd. Waarom? Omdat spruitenplanten bijna nooit helemaal kaarsrecht op staan. Dan werkt zo'n plukker namelijk goed en is hij heel handig. Maar om eerst de stengel recht te buigen en er dan met de plukker langs te gaan is net weer te omslachtig. Dat systeem werkt dus gewoon niet. En daar leer je dan weer wat over. Hoe de mensen vroeger toch al zochten naar methoden en middelen om het werk enigszins te verlichten.”

Zware arbeid

Al die werktuigen heeft hij keurig gesorteerd naar aard en gebruik. Huishoudelijke spullen bij elkaar. Bij voorbeeld wel tien verschillende oliekannen. En verder broodtrokken, molens en ander maalgerei. Of rietdekkersgereedschap en een hele serie schoffels voor allerlei verschillende doeleinden en grondsoorten.

Heel specifieke dingen heeft hij ook op de kop getikt: een tabaksnijder, een eikeschiller om schors te verwijderen waarmee de leerlooier zijn materialen kreeg om looizuur te trekken. Allerlei soorten touw (in een grote bos touw heeft zich een moedervogel genesteld) en gereedschappen om kogels, slaghoedjes en dergelijke mee te maken.

Wie dat alles overziet krijgt wel een duidelijke indruk van het zware werk dat mensen op het platteland vroeger moesten verrichten. Maar men was vaak inventief en men wist er soms aardige oplossingen voor te bedenken, gebruik makend van de materialen en grondstoffen die toen voorhanden waren.

Harrie Corstiaans is ook geïnteresseerd in het weer. Wie niet op het platteland?, zou je zeggen. Maar Harrie wil vooral nauwkeurige gegevens over het aantal uren zonneschijn en het aantal millimeters regen. Hij houdt daar statistieken van bij. Gewoon, als een soort hobby. Officiële weerstations in Brabant vragen zijn gegevens nogal eens op.

Maar zijn oude werktuigen hebben toch de meeste aandacht van deze Brabander. Hij kan er uren over praten en verdiept zich in de werking van al die ambachtelijke techniek.

„Weet je”, zegt hij als hij over zijn erf loopt „ik heb in mijn verzameling een zaaibak die de boeren vroeger meenamen als ze het land gingen inzaaien. Zo'n ding kostte in die tijd misschien eenguldenvijfentwintig. Een boer maakte zo iets zelf van hout. Nu rijdt hij met een apparaat over de velden dat misschien wel een ton heeft gekost, óók om te zaaien. Dát is nou het verschil tussen vroeger en nu...”

Nelly de Rijk-Zaat